

UIT HET LEVEN.

Mijn patiënte is dood. Het bericht ligt er: „Heden breng ik U de treurige tijding, dat mijne dochter Zaterdag, den 19^{den} dezer, zacht en kalm in den Heer is ontslapen. Zij heeft mij in haar laatste stonde nog verzocht, U omtrent haar heengaan in te lichten. Aan dezen haar uitersten wil voldoe ik door deze. Hartelijk dank aan U van mij, van mijne vrouw en van de pas ontslapene.”

Zij is dus niet meer.

Hoe ze heette doet er niet toe. Ik zal ze Mara noemen, want ook zij kende de bitterheid des levens.

Haar levensgeschiedenis ken ik niet; wel weet ik, dat deze door veel leed was gekenmerkt.

Zeer jong nog gaf ze zich aan een jongen man; en de priester wijdde hun huwelijk. Maar het geluk van den echt week spoedig, zoo het ooit bestond. En zij verlieten elkaar, voorgoed. En hij nam de kleine mee, terwijl zij geknakt naar het ouderlijke huis terugkeerde.

Het lichaamslijden zette zich tot toring; haar krachten vloeiden weg, langzaam maar zeker; doffe kuchen vertolkten het ruischen van den stillen stroom.

Daar lag ze boven, in de bedstede, medicijnen naast zich, het crucifix vóór zich.

Zoo zag ik Mara voor 't eerst.

Twee oudjes schuiven langzaam voort door 't gewoel van een achterbuurt in Amsterdam. Zij bereiken N°. 266veel, en gluren steelsgewijze naar binnen. Achter het raam zien ze een klein kind, opgewekt schaterend in onschuldige kinderpret. Dat is hún kleinkind. Maar ze durven niet binnengaan. Hun schoonzoon zou hun de deur hebben gewezen; hij wil niets meer van hen noch van hun dochter, zijne vrouw, weten. En de twee buitenmenschjes sukkelen weer voort; tranen springen uit de oogen, terwijl ze trachten de ontvangen indrukken te bewaren. Zij hebben toch een boodschap te brengen aan hun dood-krankte dochter. Deze heeft hen gezonden om naar háár kind te zien. Want zij mist het in hare eenzaamheid; zelfs het liefste, dat ze op aarde heeft, is haar onthouden. Arme vrouw, arme moeder! Wat is 't leven wreed.

Nu luistert ze, den drogen hoest inhoudende.

En Mara glimlacht, een enkel sprankje geluk kleurt haar wangen hooger, haar hart klopt sneller, de sluijkoofts woedt heviger. Zij valt in het kussen terug en haar holle oogen staren weemoedig op het kruisbeeld op de beddeplank.

„Mijn patiënte,” zoo zei ik. Neen, ik ben geen dokter; ook geen dominee; zulk een ware zeer waarschijnlijk niet toegelaten aan het ziekbed van een devote Roomsche. Maar ik kwam bij haar.

Op een mijner wandelingen gedurende de vacantiédagen, in heerlijke buitenlucht genietend van rust en kalmte, van zonneschijn en zomerweelde, moest ik worden herinnerd aan gedwongen rust, aan de lucht van het ziekenvertrek, aan donkere wolken en doodsschaduw.

Een eenvoudig buiten-mannetje sukkelde voor mij uit. Hij droeg een paar beenstukken, van draad gevlochten, blijkbaar voor een zieke, en ik begon een gesprek. Hij sprak mij van z'n zieke kind, dat „an de toring leé.” En nu was er een ziek been bij gekomen, en nu kon ze de dekens niet op d'r beenen velen, en nu waren er „an 'troodekruis” van deze dingen te krijgen — „ze binne puur mooi, m'nheer, ziet uwé, dat steunt de beenen.”

En toen hoorde ik voor 't eerst van Mara, de lijderesse, die 't wel niet lang meer zou maken, want „ziet u, m'nheer, ze is al bediend.”

„Mag 'k eens bij haar komen?”

— Zeker, m'nheer, komt u maar gerust. —

„Maar ik ben niet Roomsch!”

— Dat hindert niks, m'nheer. —

Ik beloofde te zullen komen, óók, dat 'k de zieke niet Protestant wilde maken, wél dat 'k met haar over eeuwige dingen zou spreken.

Daar lag ze boven, in de bedstede, medicijnen naast zich, het crucifix vóór zich.

Zoo zag ik Mara voor 't eerst.

Uitgemagerd, dat lang-smalle lichaam, met beenen, op beenderen gelijkend, de dekens opheffende, zich langzaam omwendend, de flauwe oogen op den vreemdeling richtend.

Terwijl ze haar knokige, klamme hand in de mijne legde, zeide ik, dat 'k van haar ellende had gehoord; en toen al spoedig, dat God mij zond om haar een blijde boodschap te brengen, dat Hij zijnen Zoon had gezonden om de zonde der menschen te dragen, dat Jezus de zondaars aanneemt, dat Hij ook tot haar kwam, nu, met den volheerlijken oproep: „Komt tot Mij, vermoeden en belasten, en Ik zal u ruste geven.” En 'k vroeg haar of zij zich belast gevoelde, belast met de zonde. En het crucifix gaf mij aanleiding om haar veel te vertellen van den lijdenden Jezus, van den opgestanen Heiland, van den dierbaren Zaligmaker; en 'k zei haar het bekende lied, waarvan de laatste regels luiden:

Vrij moogt gij tot Jezus gaan;

Jezus neemt de zondaars aan!

En 'k trachtte haar duidelijk te maken, dat het niet de hoofdzaak is, of we Roomsch of Protestant heeten, maar wél of we ons verzoend met God weten door den Heere Jezus. Ik vermeed alles wat haar vertrouwen kon schokken, doch trachtte haar een duidelijk inzicht in de heilswaarheid te geven; en zij zweeg van Maria en de heiligen.

Maar ééne zaak smartte mij diep. Zij zeide bereid te zijn omdat ze bediend was.

— O Rome, is dat de weg, waar langs ge uw dwalende schapen leidt?

Hier was het de plaats niet om deze dingen te zeggen. Hier moest in allen eenvoud het Evangelie gebracht. En 't werd dan toch aangehoord, belangstellend aangehoord. Nog nooit had een Protestant met Mara over de genade, die er in Christus is, gesproken, zoodat zij altijd godsdienstloos had gescholden, wat niet Katholiek heette. Nu was ze één en al verbazing. En haar verwondering steeg ten top, toen 'k haar vroeg of we niet eens samen zouden bidden. Terwijl ik de oogen sloot, richtte zij het oog op het kruisbeeld. En zeker heeft ze geluisterd, toen ik hare veege ziel legde aan de voeten van den liefderijken Heiland. En waarom zou ze ook niet mede hebben gebeden? In hare oogen blonken tranen, terwijl zij mij ten afscheid de hand drukte. En ik zuchtte: „Och mochten het tranen zijn, ontweld aan het berouwhebbend zondaarshart.”

Meermalen bezocht ik de lijderesse. Van priester of kerk kwam geen woord meer over hare lippen, en natuurlijk zweeg ik er over. Telkens dankte zij hartelijk voor 't gebrachte bezoek.

Toen kwam het afscheid. Ik trok van het rustige buiten naar het drukke stadsgewoel terug en nam te voren afscheid van zoovele plekjes, welke mij lief waren geworden. Ook kwam ik voor 't laatst op het bewuste ziekenkamertje, waar Mara langzaam wegstierf. Nog eens zag ik haar, in diep gepeins het oog hemelwaarts gericht.

Dacht ze aan haar kleine lieveling, aan enkele uren van huwelijksgeluk? Gevoelde ze zich een verlatene, verstootene?

Ellende zweeg en weemoed sprak.

Drie-en-twintig jaar nog slechts! Arme Mara! Vreeselijke zonde! — Dierbare Heiland!

En ik trad nader en sprak voor 't laatst tot de kranke en 'k smeekte voor 't laatst bij haar genade voor haar af.....

Mijn patiënte is dood. Het leven is langer gerekt, dan men wel gedacht had. Daar ligt het doodsbericht voor me.

„Zacht en kalm in den Heer ontslapen!”

Zou 't waar zijn?

Zij dacht aan mij, en bedankte nog in haar uiterste ure.

Heeft ze ook gedacht aan de boodschap van zondevergeving en schuldverzoening, haar herhaaldelijk gebracht?.....

Hier valt het scherm.

Lezer, lezeres! Zaai toch, in Gods naam, zaai toch aan alle wateren. „Werp uw brood uit, gij zult het vinden na vele dagen.”

L. K.

UIT HET LEVEN.

Hij was een aardige, vlugge jongen. De menschen noemden hem wel „een rakker,” een „deugniet;” wellicht hadden ze niet geheel ongelijk. Wie 't met hem op 't schoolplein te kwaad kreeg, kon er van navertellen. Ik won het van hem in grootte, hij van mij in leeftijd; mijn overwinning op den behendigen jongen was inderdaad soms een nederlaag. Hij liep het hardst, sprong het verst, klom het hoogst; hij had iets in zich, dat anderen tegen hem deed opzien, al was hij op de schoolbanken niet aller meerdere. Ieder kende hem aan zijn bewegelijkheid, aan zijn vlugheid, 's avonds in de dorpsstille aan zijn fluitje. Hij had nog iets bijzonders; lezer, lach niet, — hij rook immer naar gebrande koffie. Alles en alles maakte hem tot een dier schoolmakers, die men niet licht vergeet, wier beeld ons bijblijft en wier levenshistorie ons interesseert.

De oude treurige geschiedenis: een ongelukkig huwelijk. Vader gaat ten slotte heen, voorgoed. Moeder blijft achter met twee kinderen. De zoon wordt geadopteerd door een oom, die voor een dorp een tamelijk groote zaak drijft. De neef kan daarin helpen en intusschen goed wat leeren. Hij kwam gelukkig op een Christelijke school. Oom was een goed, braaf man, — zonder meer; tante was een onbeduidende, ijdele vrouw, — ook zonder meer. De laatste ging ter kerke... soms gekleed in driedubbele zijde; de eerste bediende intusschen, indien noodig, de klanten. Geen van beiden wees den jongen neef een levensrichting.

Er was ook nog een dochter, een dom, ijdel kind. Stond de jonge neef misschien deze iets in den weg? Zijn leven werd er niet aangename op. Er bleef voor hem geen tijd voor ontspanning. Moe kwam hij menigmaal op de schoolbanken en nog was hij niet uitgerust, of het loopen en sjouwen boven kinderkrachten begon weer. Nauwelijks waren pen en griffel neergelegd, of onze knaap was weer op weg met vrachten winkelwaren of hij zat achter den koffiebrander... Draaien maar!

En intusschen speelden en stoeiden, sprongen en vischten wij.

Toen we ouder werden, kwamen we op de Fransche school, hij ook een blauwen Maandag.

Toen verdween hij op zekeren tijd van de school, uit het dorp...

En niet lang daarna ging ook ik heen, ver, ver van mijn geboorteplaats, de wereld in.

Maar de wereld mijner jeugd leefde met mij voort, waar ik ging.

En wanneer ik de makkers der kinderjaren de revue liet passeeren in mijn geest, viel telkens weer mijn aandacht op dien kleinen, vluggen baas, die mij steeds had geïnteresseerd.

Onder de weinigen, welke ik later ontmoette, was hij niet; en de informatiën, welke 'k omtrent hem kon inwinnen, bleven vaag...

De meesten wisten niets van hem af.

Anderen zeiden, dat hij een zwerver geworden was.

Dat laatste was voor mij een prikkel om hem te zoeken.

O, mijn vrienden, kent gij het genot van het zoeken naar het verlorene?

Een jongeling gaat de wereld in... geheel alleen... arme mensch!

Van A. naar B., ten slotte naar 't bureau voor inschrijving als vrijwilliger, dan als marinier op 't oorlogsschip, nu eens in een onzer marinehavens, dan ver weg, in de West, jarenlang. Wie zal de gevaren schetsen, waarop de jeugdige slachtoffers hier afdrijven? Er is gezegd, hier moet de beste slecht worden.

Onze jongeling gaat met zijn nieuwe makkers meedoen, hoezeer zijn geweten nu en dan spreekt. Neen, het was nog niet toegeschroeid, al mocht Satan telkens en telkens weer met het brandijzer komen aandragen. Er waren soms nog stemmen, welke tot terugkeer riepen: echo's der woorden van den goeden meester der Christelijke school, — woorden van vermaan en van opwekking om den Heere te zoeken in de jeugd; zij kaatsten wel af telkens weer, maar zij doemden toch weer op.

Intusschen bleef het een voortrollen op den breeden weg. Ook toen straks buiten den militairen dienst een werkkring moest worden gezocht.

Eenige voorspoed aanvankelijk mocht leiden tot het voornemen, om als een fatsoenlijk man de wereld in en door te gaan, — hij bracht het niet tot het zoeken van hoogere dingen. En zoo werd de kracht gemist om den strijd des levens te strijden.

Toen kwam de terugslag, onverhoopte tegenspoed... straks een staan zonder betrekking, een eindelijk ingeduwde woorden in de meest gevaarlijke, lichaam en ziel verwoestende gezelschappen... Neen, de „gladde baas” zou ten slotte altijd nog wel een stuk brood machtig kunnen worden... En hij vond het dan ook, gelukkig niet rechtstreeks langs een oneerlijken weg, maar toch! Och, hoe heeft hij geworsteld, nu eens doodarm, dan rijk in z'n soort, maar soms van geld, dat hem brandde in de zakken...

Was er dan niemand, die dezen afgedwaalde bij de hand nam om hem tot den Heere Jezus te leiden?

Die jongeling was mijn schoolmakker. Hij woonde in mijn stad. Misschien passeerde hij mij wel eens met onverschilligen tred op de straat.

Och, waarom wist ik niets van hem?

Wonderlijk zijn Gods wegen.

Niet lang geleden was ik in een naburig dorp, daar logeerende bij een vriend. Hier zou dan mijn oude schoolmakker hebben gewoond? Of woonde hij er nog?

Ik noemde zijn naam en vroeg of men hem kende. Ja, de dienstbode had den naam meer hooren noemen en vervolgens: „Maar immers, de man met de kar van vanmorgen, die m'nheer wilde spreken, heet zoo en hij moet daar en daar wonen.” Ik vroeg de voorletter; die kende ze niet. Zou het dan toch?

Den geheelen middag hield de zaak mij bezig.

Zou hij ook terug kunnen komen, vanavond nog? Wie weet? De heer des huizes kwam thuis; men had hem gezien, en de avondbezoeken voor zaken begonnen. En ik vroeg ieder, die het kantoor binnen wilde gaan, naar zijn naam. Vergeefsche pogingen.

Reeds was de zon ondergegaan en wij verlustigden ons, buiten gezeten, in de heerlijkheid van een zoelen zomeravond.

Daar meldde zich nog iemand aan. Ja, hij moest het zijn, de lang gezochte. En ik fixeerde hem, toen hij, naast mij gezeten, zijn belangen aan den man der wet voordroeg. Neen, ik herkende hem niet meer na dertig jaren, maar toch, die buitengewone bewegelijkheid van het kleine persoontje riep oude herinneringen wakker. Ik kon het niet langer uithouden en vroeg naar den voornaam, en naar de geboorteplaats. Alles klopte.

En toen begon ik, nog zonder m'n naam te noemen, te spreken over den ouden tijd. Met stomme verbazing werd ik aangehoord en aangevuld. Toen moest ik toch ook zeggen wie ik was. Dat gaf nieuwe blijdschap.

Hoe hartelijk drukten we elkander de hand!

En wat nu het heerlijkste was? Beiden mochten we opmerken, hoe wonderlijk 's Heeren wegen zijn. Beiden, want nog vóór ik mijn hervonden schoolmakker had kunnen vragen of hij onder de beslommingen des levens toch geleerd had het goede deel te kiezen, had hij reeds een belijdenis des geloofs afgelegd, welke mij de tranen uit de oogen deed springen.

Van zijn levensgeschiedenis, waarvan reeds iets is medegedeeld, hoorde ik o, zoo veel, waarover ik gaarne den sluier werp. Maar wat 'k moet mededeelen is dit,

dat de Heiland dezen armen zondaar nergens en nooit losliet. Hij kon getuigen:

Hij nam mij aan in teër erbarmen,
Toen 'k als een schaapje dwaalde in 't rond;
Hij rustte niet, tot 'k in zijn armen
En aan zijn hart een schuilplaats vond!

En dit was dan ook zijn belijdenis: „Niet ik heb Hem gezocht, maar de Heere Jezus heeft mij gezocht en gevonden!”

Onrust en onvrede hadden hem steeds op den levensweg vergezeld, en zij grepen hem ontzettend aan, toen de man, in-ziek naar een gasthuis gebracht, zijn einde nabij scheen. Toen tastte vreeze des doods hem aan. Het door en door zwakke lichaam kreeg geen minuut rust, omdat de patiënt, uit angst in den slaap voor Gods rechterstoel te worden opgeroepen, geen oog durfde luiken. Doch toen kwam ook de tijd der minne de tollenaarsbede de strijd der ziele de verzekering: „Mijn zoon, uwe zonden zijn u vergeven.”

En de verlören zoon lag in de armen zijns Vaders.

En weder drukten we elkaar hartelijk de hand en gevoelden we ons niet enkel oude schoolmakers, niet alleen vrienden, maar broeders, die eenzelfde geloof deelachtig zijn.

Twee dagen later was ik een paar uurtjes in zijn eenvoudige, gezellige woning, en hebben we nog veel gepraat over oud en nieuw.

En ten slotte hebben we God gedankt; en hoog jubelde ons loflied op: „Zijn naam moet eeuwig eer ontvangen!”

L. K.

VRAGENBUS.

F. C. v. D. te A. — Het is mogelijk, dat uwe bezwaren met de zoogenaamde wisseljaren in verband staan. Daar u evenwel reeds sinds eenigen tijd bemerkt hebt, dat de voeten en de beenen niet alleen des avonds, na den ganschen dag op de been geweest te zijn, maar ook soms reeds des morgens gezwollen zijn, is het voor u de hoogste tijd, u door een geneesheer nauwkeurig te laten onderzoeken, daar het van het grootste belang is te weten of hart en nieren gezond zijn, aangezien de behandeling uwer bezwaren daarvan afhangt. — *Ferrum sulphuracum* is een zeer zelden gebruikt homoeopathisch geneesmiddel, dat door andere *Ferrum*-preparaten kan vervangen worden. — *Hepar sulphur* is een verbinding van fijn gestampte oesterschalen en zwavel, in de gloeihitte gevormd, en wordt in de homoeopathische geneeswijze gebruikt als een belangrijk geneesmiddel bij allerlei ontstekingen, die in ettering dreigen over te gaan. De karakteristieke eigenschap van het middel is, dat de pijnen bij beweging en oponthoud in de buitenlucht erger worden. — *Sulphur* is een zoogenaamd homoeopathisch polychrest, d. w. z. een dagelijks gebruikt en uiterst belangrijk homoeopathisch geneesmiddel, welks werking zich op bijna alle organen van het lichaam uitstrekt. Zwavel komt in elk weefsel voor, zonder zwavel bestaat er geen eiwit, daarom is de diep ingrijpende werking van *Sulphur* op het organisme gemakkelijk te begrijpen. Door de zwavel wordt het zuurstof-verbruik der cellen geregeld, de stofwisseling van het eiwit bevordert en de levenskracht der weefsels ver-

hoogd. Dit middel is dan ook in geringe dosis van ouds bekend als een uitstekende artselij om het ontbrekende reactie-vermogen van het organisme op te wekken en aan te vuren.

J. L. V. te A. — *Asthma* is een ziekte der ademhalingsorganen, die zeer verschillende oorzaken kan hebben. Een nauwkeurig geneeskundig onderzoek is daarom raadzaam. Aanleidende oorzaken zijn: kouvatten, slapen in vochtige bedden of zonder voldoende bedekking, plotselinge verandering van het weer, te overvloedige avondmaaltijden. Deze oorzaken moeten dus zoo mogelijk vermeden worden. Ook bij longverwijding, die zeer dikwijls bij andere personen optreedt, komen asthmatische aanvallen voor. Daar uw vader volgens uwe beschrijving aan deze ziekte schijnt te lijden, raden wij hem aan, eenige weken lang geregeld 4 maal daags 10 droppels *Kalium jodatium*, 2de decimale verdunning, (in elke homoeopathische apotheek verkrijgbaar) in te nemen en door dagelijksche koude wasschingen van borst en rug, gevolgd door flinke wrijving met een badhanddoek, voor harding der huid te zorgen. Gedurende den asthmatischen aanval bewijzen heete hand- en voetbaden, benevens het afwisselend gebruik van *Ipecacuanha* en *Arsenicum* goede diensten.

C. van 't R. te L. — Wij hebben reeds herhaaldelijk in de voorafgaande nummers van dit weekblad over de *verpleging van het haar* en over verschillende *haarziekten*, zooals schilfers op het hoofd, kaalhoofdigheid, enz. gesproken en moeten u dus verzoeken de verschillende artikelen in dezen jaargang daaromtrent te raadplegen. Al de verschillende middelen, die u reeds gebruikt heeft, zooals het drinken van zeewater, (!) van een aftreksel van notenboombladeren, enz., kunnen het doel niet bereiken, daar bij deze aandoeningen een algemeene en plaatselijke behandeling hand in hand moeten gaan. Daar het ons voorkomt, dat uw gestel van scrofuleuzen aard is, raden wij u aan, eenige malen *Sulphur*, 6de decimale verwrijving, in te nemen, dit middel eenige weken te laten naverken, en daarna geregeld een tijd lang 2 maal daags een mospuntvol *Calcarea carbonica*, 6de decimale verwrijving in te nemen, (beide geneesmiddelen moeten in een betrouwbare homoeopathische apotheek gehaald worden) en tevens voor reiniging der hoofdhuid door lauwe wasschingen met *Resorcine-Salicyl-Zwavelzeep* te zorgen.

J. L. te Sch. — Het gaat niet aan, om de allopathische geneeswijze als een *Onchristelijke* te brandmerken en de homoeopathische geneeswijze tot de *Christelijke* te verheffen; toch ligt er wel iets waars te gronde aan de uiting van Dr. Kuyper, die hij in een Stone-lezing over het Calvinisme en de Wetenschap doet: „Het conflict tusschen Homoeopathie en Allopathie is in den diepsten grond het machtig conflict tusschen hen, die aan de belijdenis van God drieëinig en zijn Woord vasthouden, en de anderen, die in Pantheïsme of Naturalisme de oplossing van het wereld-plobeem zoeken.” Het zou ons natuurlijk te ver voeren, op dit interessante onderwerp hier verder in te gaan, alleen wijzen wij nog op het algemeen bekende feit, dat de Homoeopathie vooral onder het Christelijk gedeelte van het publiek hoe langer hoe meer ingang vindt, terwijl ook onder de wetenschappelijke beoefenaars dezer geneeswijze een naar verhouding groot aantal besliste Christenen te vinden zijn.

G. R. te D. — Wij verwijzen u naar bovenstaand antwoord aan C. van 't R. te L. — Voorts kunt u in dezen jaargang verschillende stukjes over het haar vinden. Zie blz. 80, 135, 174 en 283. Ook in vorige jaargangen is er veel over geschreven. Wij kunnen niet telkens herhalen, en beantwoorden dus, voorzover ons dit noodig dunkt, over één onderwerp slechts ééne vraag. Om portkosten te vermijden, raadplege men dus steeds eerst hetgeen in „De Vriend der gezondheid” reeds behandeld is, alvorens men zijn vraag inzendt.

